

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.115>

УДК 658.14/.17(047):631.15:334.72"36"

Ю. М. Бурдим,

аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування

України, м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1505-2599>

ДЕТЕРМІНАНТИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Y. Burdym,

Postgraduate student, National University of Life and Environmental Sciences of

Ukraine, Kyiv, Ukraine

DETERMINANTS OF AUDITING FINANCIAL STATEMENTS OF AGRIBUSINESS ENTERPRISES UNDER MARTIAL LAW

У статті досліджені детермінанти аудиту фінансової звітності підприємств агробізнесу в умовах воєнного стану такі як: законодавчі, військові, економічні, галузеві, кадрові та автоматизацію. Визначено, що законодавчі зміни були спрямовані на відновлення діяльності суб'єктів аудиторської діяльності та позитивно вплинули на проведення аудиту у період воєнного стану. Окремо розглянуто запровадження Міжнародного стандарту з управління якістю 1 «Управління якістю аудиторських фірм, що виконують аудити чи огляди фінансової звітності, або інші завдання

впевненості чи супутніх послуг», який змінив загальні підходи до забезпечення контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності.

Військові чинники впливають на організацію перевірки та проведення аудиторських процедур. Дія цих чинників впливає на кількість суб'єктів господарювання, які підлягають аудиту, створює додаткові ризики у аграрному секторі, призводить до невизначеності діяльності. Тому під час проведення аудиту фінансової звітності необхідно детально перевіряти операції з пов'язаними особами, досліджувати ризики шахрайства, оцінки управлінського персоналу щодо продовження безперервності діяльності. Економічні чинники мають вплив на проведення аудиту фінансової звітності через зміну бюджетів, інфляційні процеси та обмеження ділової активності. У діяльності аграрних підприємств у період воєнного стану з'явилися додаткові ризики, які потребують врахування при проведенні аудиту. Галузеві чинники впливають на проведення аудиту через розуміння діяльності підприємства, особливостей його обліку та внутрішнього контролю. Використання спеціалізованого програмного забезпечення має важливе значення, оскільки дозволяє ефективно планувати проведення аудиту та якісно проводити аудиторські процедури, забезпечувати належне документування.

Під впливом чинників відбуваються зміни в організації та проведенні аудиту фінансової звітності аграрних підприємств а період воєнного стану. Для формування аудиторських доказів під час отримання даних від підприємства та зовнішніх підтверджень запропоновано як альтернативний спосіб - електронний документообіг, при спостереженні за проведенням інвентаризації – сучасні засоби телекомунікації. Поряд з цим, визначено основні елементи аудиту, які потребують детального розгляду під час перевірки аграрного підприємства в умовах воєнного стану.

The article examines the determinants of the audit of financial statements of agribusiness enterprises under martial law, such as legislative, military, economic,

industry, personnel, and automation factors. It was determined that legislative changes were aimed at restoring the activities of audit entities and had a positive impact on auditing during martial law. The introduction of International Standard on Quality Management 1 “Quality Management for Audit Firms Performing Audits or Reviews of Financial Statements, or Other Assurance or Related Services Engagements” was considered separately, which changed the general approaches to ensuring quality control of audit entities.

Military factors influence the organization of inspections and the conduct of audit procedures. The impact of these factors affects the number of entities subject to audit, create additional risks in the agricultural sector, and lead to uncertainty in activities. Therefore, when conducting an audit of financial statements, it is necessary to thoroughly check transactions with related parties, investigate the risks of fraud, and assess management's assessment of the continuity of operations. Economic factors influence the audit of financial statements due to changes in budgets, inflationary processes, and restrictions on business activity. During the period of martial law, additional risks have emerged in the activities of agricultural enterprises, which need to be taken into account when conducting audits. Industry factors influence the audit process through an understanding of the enterprise's activities, the specifics of its accounting, and internal control. The use of specialized software is important because it allows for effective audit planning and high-quality audit procedures, as well as ensuring proper documentation.

Under the influence of factors, changes are taking place in the organization and conduct of audits of the financial statements of agricultural enterprises during the period of martial law. To gather audit evidence when receiving external confirmations and data from the enterprise, an alternative method is proposed: electronic document management, with modern telecommunications used to monitor the inventory process. Along with this, the main elements of the audit that require detailed consideration during the inspection of an agricultural enterprise under martial law have been identified.

Ключові слова: аудит, суб'єкт аграрного бізнесу, фінансова звітність, детермінанти, ризики, процедури.

Keywords: audit, agricultural business entity, financial reporting, determinants, risks, procedures.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проведення аудиту фінансової звітності забезпечує надання інформації користувачам фінансової звітності про її повноту, достовірність та відповідність застосованій концептуальній основі. Аграрний сектор є основою для продовольчої безпеки держави, тому потребує залучення державної підтримки та інвестицій для відновлення. Збільшення інвестицій в аграрний сектор можливе лише при забезпеченні довіри користувачів до фінансової звітності підприємств. Тому для підприємств аграрного бізнесу є важливим питанням проведення аудиту фінансової звітності. Якісно провести аудит можливо лише за умови визначення всіх чинників, що на нього впливають. Ці чинники виникають внаслідок змін в зовнішньому середовищі функціонування, чинній нормативно-правовій базі та залежать від ризиків діяльності замовника, рівня організації та забезпечення документування аудиту, його автоматизації. Враховуючи зазначене, необхідно розглянути основні детермінанти аудиту фінансової звітності підприємств аграрного бізнесу в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження організації та проведення аудиту в умовах воєнного стану здійснювали такі вчені: Гуцаленко Л.В. [1], Кузик Н.П. [6], Литвиненко В.С.[7], Михайленко О.В., Ніколаєнко С.М. [8], Назарова К.О. [10], Мустаца І.В. [9], Гевлич Л.Л. [12].

Гевлич Л.Л. вбачає найбільші ризики при проведенні аудиту пов'язані з перевіркою звітності підприємств, активи яких знаходяться на окупованій території, знищені чи пошкоджені через бойові дії [12, с. 146]. Михайленко О.В. зазначає, що особливої уваги при проведенні аудиту в період воєнного стану заслуговують знищені матеріальні активи, зруйновані будівлі та споруди. [8, с. 55], Дубинська О.С. вказує, що основними проблемами є

обмеження доступу до первинної документації, знищення чи пошкодження архівів, неможливість проведення інвентаризації та маніпулювання фінансовою інформацією [2]. Мустеца І.В. вважає, що в умовах воєнного стану аудит повинен враховувати потреби та вимоги ринку, використовувати нові технології та інструменти, які дозволятимуть більш оперативно та якісно проводити аудит [9, с. 54]. На думку Назарової К.О. роль аудиту є однією з найважливіших у повоєнному відновленні України, які визначається через його функції, зокрема: оціночна, аналітична, прогнозуюча, кошторисна, адаптаційна, рекомендаційна [10]. Кузик Н.П. зазначає, що аудит забезпечує захист суспільних інтересів, що підкреслює його стратегічну роль в економіці та суспільстві, що забезпечується через принципи незалежності, об'єктивності, відповідальності [6].

Дослідження науковців визначили зміни в підходах до проведення аудиту та ризику в період воєнного стану, вказали на перспективи його розвитку. Науковий доробок вказаних науковців створює основу для розгляду основних чинників, що впливають на проведення аудиту фінансової звітності

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є визначення основних детермінант, які впливають на проведення аудиту фінансової звітності аграрних підприємств в умовах воєнного стану та напрацювання рекомендацій щодо їх врахування під час підготовки та проведення аудиту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аудит є перевіркою даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою формування незалежної думки аудитора про відповідність вимогам концептуальної основи фінансового звітування

На думку В.Ю. Фабіянської значення аудиту в соціально-економічних процесах функціонування держави та міжнародної економіки не обмежується лише його фінансово-економічною важливістю для окремих суб'єктів господарювання, а також має велике значення для формування певного рівня довіри, безпеки та фінансових гарантій громадянського суспільства [14].

Литвиненко В.С. обґрунтовує роль аудиту в умовах системних викликів, що виникають в аграрному секторі через воєнні дії, кліматичні, енергетичні та логістичні виклики, як стратегічного інструменту підтримки продовольчої безпеки держави [7].

Кузик Н.П. виокремлює якість аудиту фінансової звітності як детермінантну ознаку для забезпечення задоволення інтересів широкого кола користувачів та надає перелік елементів за допомогою яких вона забезпечується [6]. Погоджуємося з позицією автора та вважаємо, що якість аудиту є однією з ознак, що характеризує аудит фінансової звітності.

В умовах запровадженого воєнного стану проведення аудиту фінансової звітності має особливості, які визначаються наступними детермінантами (Рис.1):

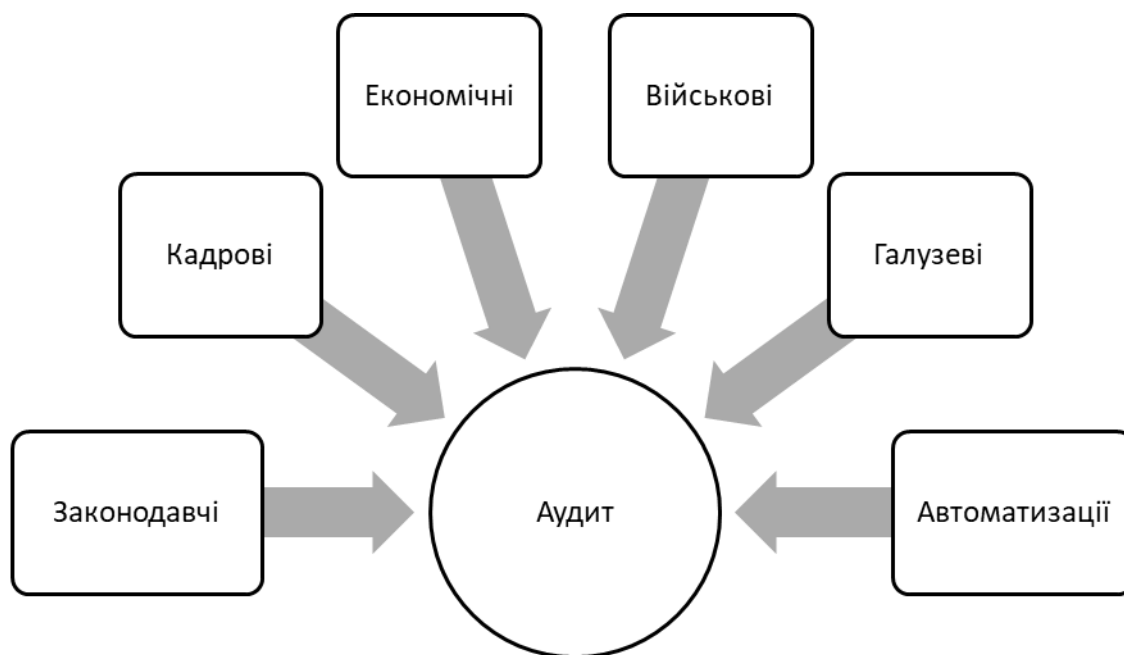

Рис. 1. Детермінанти аудиту фінансової звітності аграрного підприємства

Джерело: розроблено автором

- Законодавчі – мають регулятивне значення. Основним документом, який визначає проведення аудиту фінансової звітності є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Із запровадженням воєнного стану до вказаного закону внесено ряд змін, що впливають на аудиторську діяльність;

- Військові – невизначеність щодо подальшої діяльності підприємств, збитки через обстріли та руйнування інфраструктури, втрата контролю над активами внаслідок тимчасової окупації територій чи перебування на території активних бойових дій;

- Економічні – підвищення облікових ставок та рівня інфляції, зміна індексу очікувань ділової активності;

- Кадрові – переміщення працівників суб'єкта аудиторської діяльності в більш безпечні регіони та закордон, потреба в пошуку фахівців;

- Галузеві – вплив ризиків, що пов'язані зі специфікою діяльності замовника;

- Автоматизація - використання спеціалізованого програмного забезпечення та цифрових рішень.

Законодавчі чинники впливають на процес проведення аудиту через внесення змін до законів та підзаконних актів. Після початку збройної агресії російської федерації проти України до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» було внесено зміни, що мали безпосередній вплив на проведення аудиту (Таблиця 1).

Поряд з цим, з грудня 2022 року прийнято до застосування Міжнародний стандарт з управління якістю 1 «Управління якістю аудиторських фірм, що виконують аудити чи огляди фінансової звітності, або інші завдання впевненості чи супутніх послуг» (МСУЯ 1), що змінив існуючий Міжнародний стандарт контролю якості (МСКЯ) 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги». Впровадженням даного стандарту змінено загальний підхід з управління якістю аудиторських фірм. Основним нововведенням було те, що суб'єкти аудиторської діяльності повинні оцінювати ризики діяльності фірми та впроваджувати заходи реагування на такі ризики. МСУЯ 1 визначає відповідальність керівництва та підзвітність за якість, дотримання етичних вимог, встановлення та підтримку відносин з замовниками послуг, виконання

завдань, наявність людських, технологічних та інтелектуальних ресурсів, інформування та комунікацію, моніторинг та виправлення завдань.

Таблиця 1. Основні зміни до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та визначення їх впливу на проведення аудиту фінансової звітності

№ п/п	Законодавчі зміни	Вплив на аудит
1.	Заборона реєстрації в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності громадян країни, що здійснює збройну агресію проти України; аудиторів, які перебувають у публічних реєстрах чи є членами професійних організацій аудиторів/бухгалтерів країни, що здійснює збройну агресію проти України; аудиторів, які здійснюють аудиторську діяльність у складі аудиторських фірм, зареєстрованих на території країни, що здійснює збройну агресію проти України та/або кінцевими бенефіціарними власниками, яких є громадяни країни, що здійснює збройну агресію проти України.	Припинення діяльності аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, які пов'язані з країною-агресором
2.	Зниження вимог, щодо наявності в штаті аудиторських фірм, що надають послуги підприємствам, які становлять суспільний інтерес працівників, які мають високий рівень знань з Міжнародних стандартів фінансової звітності з п'яти осіб до двох осіб	Забезпечено відновлення перевірок фінансової звітності підприємств.
3.	Спрощення вимог щодо набуття сертифікату аудитора - 3 роки досвіду роботи у сфері бухгалтерського обліку, права, банківської справи, фінансів, економіки, ревізії або аудиту.	Забезпечено недопущення дефіциту кадрів в аудиті
4.	Скасування вимоги щодо безперервного навчання аудиторів	Дозволило адаптувати аудиторську професію до ризиків воєнного стану
5.	Зниження фіксованого внеску з 3 до 1 розміру мінімальної заробітної плати за кожен аудиторський звіт з обов'язкового аудиту підприємствам, що становлять суспільний інтерес, та з 0,3 до 0,1 розміру мінімальної заробітної плати для – інших підприємств.	Зменшило фінансове навантаження для суб'єктів аудиторської діяльності
6.	Призупинено перевірки контролю якості на період воєнного стану та 6 місяців після його скасування, дозволено лише за погодженням з суб'єктом аудиторської діяльності	Дозволило адаптувати аудиторську професію до ризиків воєнного стану

Джерело: сформовано на основі [8]

Враховуючи зазначене, зміни до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», які були внесені з початком повномасштабного вторгнення дозволили суб'єктам аудиторської діяльності адаптувати діяльність до умов воєнного стану та відновити проведення аудиту фінансової звітності.

Військові чинники впливають на зміну кількості послуг, які надаються суб'єктами аудиторської діяльності. У таблиці 2 наведено дані щодо кількості послуг, які надані суб'єктами аудиторської діяльності у січні 2022 року – червні 2023 року та липні 2023 року – червні 2024 року.

Таблиця 2. Кількість послуг, які надані суб'єктами аудиторської діяльності

Завдання	За період 01.01.2022-30.06.2023, тис.од.	За період 01.07.2023-30.06.2024, тис.од.
Аудит	11	7,43
Огляд	0,5	0,46
Інша впевненість	1,5	1,75
Супутні послуги	1,8	1,38
Разом	14,8	11,02

Джерело: сформовано на основі [4, 5].

Поряд з цим, військові чинники мають вплив як на організацію аудиту так і проведення процедур під час аудиту фінансової звітності підприємств агробізнесу. Руйнування та пошкодження активів, втрата контролю на ними вимагають від аудитора виконання додаткових процедур для виявлення можливого впливу на фінансову звітність. Такі чинники також зумовлюють збільшення операцій з пов'язаними особами, підвищення ризиків шахрайства, створюють умови для перегляду оцінок управлінського персоналу щодо безперервності діяльності.

Економічні чинники впливають на проведення аудиту фінансової звітності через зміну бюджетів на проведення аудиту, загальні інфляційні процеси та зменшення індексу ділової активності. За даними Національного банку України у 3 кварталі 2025 року відбулося зростання економіки через

стійкий споживчий попит, проведення жнив та покращенню ситуації в енергетиці. Проте, енергодефіцит через руйнування газової та енергетичної інфраструктури разом з дефіцитом робочої сили обмежують ділову активність [3]. Індекс ділової активності у вересні 2025 року становив 50,4 та зріс у порівнянні з серпнем 2025 року, у листопаді 2025 року індекс знизився до 49,4.

Зміна галузевих ризиків діяльності підприємств агробізнесу суттєво впливає на проведення аудиту фінансової звітності. Оцінка аудиторських ризиків базується на отриманні розуміння діяльності аграрного підприємства, особливостей обліку та забезпечення внутрішнього контролю. Війна призвела до виникнення додаткових ризиків у підприємств аграрного бізнесу (Рис 2):

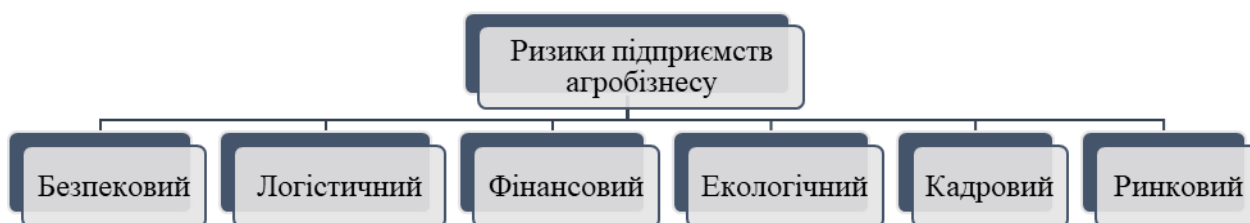

Рис.2. Ризики, які виникають у підприємств аграрного бізнесу в умовах воєнного стану

Джерело: сформовано автором

Безпековий ризик включає ймовірність знищення чи пошкодження активів, втрату контролю над ними. Логістичний ризик виникає через неможливість забезпечити перевезення та реалізацію готової продукції. Фінансовий ризик - визначає наявність непогашених позик або кредитів без реальної можливості їх пролонгувати, відсутність коштів для забезпечення поточної діяльності та неможливість їх залучення, втрату основних покупців. Екологічний ризик - існує через мінування та забруднення земель вибухонебезпечними предметами. Кадровий – звільнення ключового персоналу без альтернативи його заміни. Ринковий – зниження попиту, виробництва та експорту.

Для визначення вказаних ризиків доцільно забезпечити отримання розуміння діяльності підприємства, розглянути його структуру, наявність відокремлених структурних підрозділів, забезпеченість фінансовими ресурсами, забезпеченість персоналом, оцінити ризики безперервності діяльності, отримати розуміння підходів до ведення обліку та звітування, дослідити функціонування середовища контролю. З метою виявлення ризиків необхідно розглянути формування додаткових запитів власникам та управлінському персоналу, іншим підрозділам підприємства.

Під впливом чинників відбулися зміни в організації проведення аудиту фінансової звітності аграрних підприємств. Аудиторські фірми є спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу, тому під час встановлення ділових стосунків з підприємством суб'єкт аудиторської діяльності повинен перевіряти наявність у складі засновників, учасників або кінцевих бенефіціарних власників осіб, які є громадянами країни-агресора або знаходяться під національними чи міжнародними санкціями.

Договір на проведення аудиту фінансової звітності містить предмет, обсяг, розмір, та умови оплати, відповідальність сторін та інші умови відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Більш розширені та детальні обов'язки сторін та порядок надання послуг визначаються в листі-угоді. В період воєнного стану у листі-угоді доцільно визначати порядок та строки надання інформації на запит аудитора, обмеження, які можуть існувати при наданні документів, умови забезпечення комунікацій з при неможливості забезпечити безпечне перебування на території підприємства, строки продовження аудиту за вказаних умов.

Запроваджений воєнний стан також впливає на процедури отримання аудиторських доказів. У разі, якщо через безпекову ситуацію аудитор не може бути при спостереженні за проведенням інвентаризації, то можлива організація такого спостереження із застосуванням сучасних телекомунікаційних технологій. При надсиланні запитів контрагентам на зовнішні підтвердження необхідно уточнювати їх адресу та додатково

зазначати альтернативні методи отримання інформації, наприклад, за допомогою електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису. Умови надання підприємством для перевірки відібраних первинних документів також зазнають змін. Копії первинних документів можуть бути завірени електронним цифровим підписом та передані аудиторю за допомогою електронного документообігу чи платформ для обміну даними.

Виконання аудиторських процедур повинне забезпечувати отримання достатніх та прийнятних аудиторських доказів для висловлення думки щодо фінансової звітності. При проведенні аудиту фінансової звітності підприємств аграрного бізнесу в період воєнного стану потребують детального розгляду облікові оцінки виконані управлінським персоналом, ідентифіковані ризики шахрайства, операції з пов'язаними особами, операції з основними засобами, капітальними інвестиціями та запасами, підходи до визначення сумнівної дебіторської заборгованості та формування резервів, визнання доходів та витрат, розгляд оцінок управлінського персоналу щодо продовження безперервної діяльності. Для забезпечення документування вказаних питань при проведенні аудиту необхідно розглянути потребу в доповненні робочих документів.

Автоматизація проведення аудиту є важливим елементом, що визначає проведення аудиту у період воєнного стану. Використання спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє ефективно планувати проведення аудиту та якісно проводити аудиторські процедури, забезпечувати належне документування.

Ми проаналізували використання спеціалізованого програмного забезпечення у 2020-2023 роках (Рис.3)

У 2023 році в порівнянні з 2021 роком збільшилося застосування суб'єктами аудиторської діяльності спеціалізованого програмного забезпечення, натомість використання комп'ютерних методів аудиту майже не зазнало змін. В сучасних умовах підвищити ефективність аудиту

фінансової звітності дозволяє використання штучного інтелекту, технології блокчейн та програмних продуктів для роботи із значними об'ємами даних.

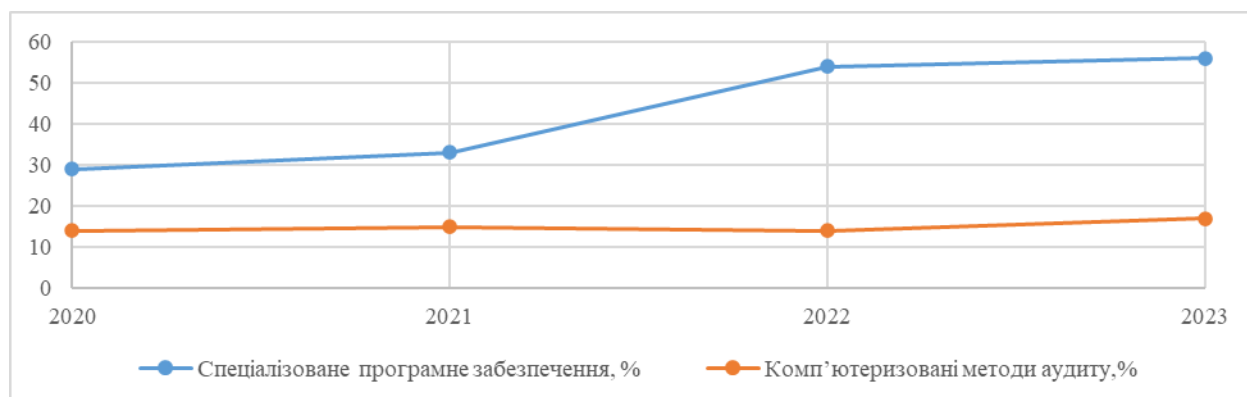

Рис. 3. Використання суб'єктами аудиторської діяльності спеціалізованого програмного забезпечення

Джерело: сформовано на основі [4, 5].

Висновки та перспективи подальших розвідок. За результатами проведеного дослідження нами виокремлено чинники, які впливають на проведення аудиту фінансової звітності аграрних підприємств в умовах воєнного стану. Запропоновано власну класифікацію детермінант за такими групами: законодавчі, військові, економічні, галузеві, кадрові та автоматизації. Проаналізовано та визначено вплив кожного з чинника при проведенні аудиту. Запропоновано доповнення до листа-угоди, вказано на особливості отримання аудиторських доказів в період воєнного стану, зокрема, використання електронного документообігу для отримання зовнішніх підтверджень та даних від підприємства, сучасних засобів телекомунікації – при спостереженні за проведенням інвентаризації. Визначено напрямки аудиту, які потребують детального розгляду та розробки робочих документів. Подальші наукові дослідження можуть бути спрямовані на визначення взаємозв'язку між зазначеними детермінантами, їх впливу на проведення аудиторських процедур та документування процесу аудиту.

Література

1. Гуцаленко Л., Альошин В. Напрями діджиталізації аудиту безперервності діяльності підприємств – передумова підвищення його ефективності. Вісник Економіки. 2024. № 2. С. 92-105.
2. Дубинська О. С. Розроблення рекомендацій щодо особливостей аудиту фінансової звітності як складника економічної та фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану. Актуальні питання економічних наук. 2025. №12.
3. Інфляційний звіт НБУ за жовтень 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2025-Q4.pdf?v=14 (дата звернення 05.11.2025 року).
4. Звіт про стан аудиторської діяльності в Україні (01 січня 2022 року – 30 черня 2023 року). URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=269 (дата звернення 03.11.2025 року).
5. Звіт про стан аудиторської діяльності в Україні (01 липня 2023 року – 30 червня 2024 року). URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=269 (дата звернення 03.11.2025 року).
6. Кузик Н., Шевчук К., Вершута Ю. Якість як детермінантна ознака аудиту фінансової звітності. Економіка та суспільство. 2024. № 70.
7. Литвиненко В. С., Колеснікова О. М. Аудит діяльності підприємств агробізнесу як інструмент підтримки продовольчої безпеки в умовах системних ризиків аграрного сектору. Ефективна економіка. 2025. №6.
8. Михайленко О., Ніколаєнко С. Особливості аналізу і аудиту господарської діяльності підприємств в умовах воєнного стану. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 4. С. 163-168.
9. Мустаца І. В. Аудиторська діяльність в умовах воєнного стану: проблеми, виклики, шляхи вирішення. Вісник ЧТЕІ. Економічні науки. 2023. Вип. II(90). С. 48-57. DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2023-2.90.04>

10. Назарова К. О., Зубаха М. В. Основні детермінанти аудиту ефективності діяльності підприємств суспільного інтересу. *Ефективна економіка*. 2022. № 1.

11. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 01.12.2025).

12. Савицька Т. А., Гевлич Л. Л. Особливості організації аудиту у воєнний час. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2023. Т. 1. № 15. С. 145-149.

13. Татенко М. Ю., Назарова К. О. Місія та форсайт трансформації аудиту у повоєнному відновленні України. *Ефективна економіка*. 2023. № 6.

14. Фабіянська В. Ю. Потреба в незалежному аудиті та розвиток його теорії: погляд через призму браку довіри в суспільстві. *Ефективна економіка*. 2020. № 5.

References

1. Gutsalenko, L. and Alyoshin, V. (2024). “Directions of digitalization of going concern audit – a prerequisite for its efficiency increase”, *Visnyk Ekonomiky*, vol. 2, pp. 92-105.

2. Dubynska, O.S. (2025), “Development of recommendations on the peculiarities of auditing financial statements as a component of economic and financial security of an enterprise under martial law”, *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, vol. 12.

3. National Bank of Ukraine (2025), “Inflation Report, October 2025”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2025-Q4.pdf?v=14, (Accessed: 05.11.2025).

4. Audit Public Oversight Body of Ukraine (2023), “Report on the status of auditing activities in Ukraine (January 1, 2022 – June 30, 2023)”, available at: https://www.apob.org.ua/?page_id=269 (Accessed: 03.11.2025).

5. Audit Public Oversight Body of Ukraine (2024), “Report on the status of auditing activities in Ukraine (July 1, 2023 – June 30, 2024)”, available at: https://www.apob.org.ua/?page_id=269 (Accessed: 03.11.2025).
6. Kuzyk, N. Shevchuk, K. and Vershuta, Yu. (2024), “Quality as a determinant of the audit of financial statements”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 70.
7. Lytvynenko, V.S. and Kolesnikova, O.M. (2025), “Audit of agribusiness enterprises activities as a tool to support food security amid systemic risks in the agricultural sector”, *Efektivna ekonomika*, vol. 6.
8. Mykhailenko, O. and Nikolaienko, S. (2022), “Features of the analysis and audit of the economic activities of enterprises under the conditions of the martial state”, *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 4. pp. 163-168.
9. Mustetsa, I.V. (2023), “Auditing activity under the state of war: problems, challenges, ways of solution”, *Visnyk ChTEI. Ekonomichni nauky*, vol. II (90). pp. 48-57.
10. Nazarova, K.O. and Zubakha, M.V. (2022), “Main determinants of audit of efficiency of public interest enterprises”, *Efektivna ekonomika*, vol. 1.
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “On Audit of Financial Reporting and Audit Activity”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (Accessed: 02.12.2025).
12. Savytska, T.A. and Hevlych, L.L. (2023), “Features of audit organization in wartime”, *Visnyk studentskoho naukovooho tovarystva DonNU imeni Vasylia Stusa*, vol. 1, no. 15, pp. 145-149.
13. Tatenko, M. Yu. and Nazarova. K.O. (2023), “Audit transformation mission and foresight in the post-war reconstruction of Ukraine”, *Efektivna ekonomika*, vol. 6.
14. Fabiianska, V.Iu. (2020), “The need for independent audit and the development of its theory: a view through the prism of lack of trust in society”, *Efektivna ekonomika*, vol. 5.

Стаття надійшла до редакції 12.01.2026 р.